

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ו ן ב פ ר ש ת ה י ש ב ר ע
בעריכת נחמה ליבוביץ
שנת העשרים ושש

פרק ד' י"ח - כ'

בסדר (תשכ"ז)

א. רש"ם (לפי הגירסה המתוקנת בהוצאת הרש"ם של הוויזן, ברסלוי תרמ"ב - הדברים משובשים מאד בחומשים שלנו).

ד"ה כבלע את הקודש.

"כבלע הקודש": כשסותרין את ההיכל בגלה, ואם יראו ימותו.
"כבלע": כמו (איכה, ב, ב): "בלע ה' ולא חסל", וכמו (ישעיה ג, יב): "עמי, מאשריך מתעים ודרך אורחותיך בלעו", וכמו (איכה ג, ה): "היה ה' כאויב, בלע ישראל, בלע כל ארמנותיה": (ישעיה ט, ט"ו): "ויהיו מאשרי העם הזה מתעים ומאשריו מבלעים". וכן כתב למעלה שמשעה שהיו מתחילין לפרק את המשכן, היו מתרחקין בני קהת, כדכתיב (ד, ה): "ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך... ואחרי כן יבואו בני קהת לשאת...". (שם, טו).

מהי חולשת פרושו ונמה אין כל הפסוקים המובאים בפרושו דאיה למקומנו?

ב. ולא יבואו לראות כבלע את הקודש.

רש"י ד"ה כבלע את הקודש: לתוך ברתיק שלו, כמו שפרשתי למעלה בפרשה זו. ופרשו עליו בגו פלוני וכסו אותו במכסה פלונית, ובלוע שלו הוא כסויו, (כונת רש"י כאן לדבריו פסוק ה' בפרקנו ד"ה ובא אהרן ובניו והורידו: יכניס כל כלי וכלי לזרתיקו כמפורש לו בפרשה זו ולא יצטרכו הלויים בני קהת אלא לשאת).

הכתב והקבלה אמנם בסדר רבה נאמר: אמר ר' לוי: "כבלע" זה שהוא נופל מן העין" - פירש "כבלע" כשעור הרף עין ("אויגעבליק") שהעור המכסה את העין יורד עליו ומכסה אותו וחוזר ונגלה מהרה, וזהו הרף עין, שנרפה העין מראיתו. דומה לזה אמר חד מן המבארים: "כבלע" ענינו זמן מועט, כרגע והרף עין (כאויב ז' י"ט) "עד בלעי רוקי"; וטעם המקרא אף כרגע והרף עין לא יראו את הקודש.

1. הסבר מה בין שני הפרושים של "כבלע"?

2. לפי איזה מושגי הפרושים יש לפרש את פסוקנו ע"י סרוס?

ג. י"ח-כ': אל תשחיתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים. וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו בגשתם אל קדש הקדשים: אהרן ובניו יבואו ושמו אותם איש איש אל עבודתו ואל משאו ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו.

ר"ש. ר. הירש: למעלה נאמר שכלי הקודש שעל בני קהת לשאתם ינתנו להם רק אחרי כסוים, בכדי שלא יגעו אל הקודש בגלויו. כאן נאמר עליהם להיות נוכחים בשעה שאהרן ובניו עסוקים בכסוים. "ולא יבואו לראות כבלע את הקודש". אם לא נשגה בהבנתנו את האסור הזה, הרי כונתו היא שכלי הקודש לא יהיו בעינינו נושאייהם דברים שישגו משיגי הגוף בלבד, אלא שיהיו להם דברים שבמחשבה, ושבהם ובמסופל בהם ימלאו רוחם ונפשם. חזירתם זו בעיני רוחם ושכלם למהותם של כלי הקודש שנמסרו לשמירתם היא החלק העיקרי של תפקידם, ואלו היו משהים הבטחם החשנית, הסתכלותם בעיני בשר, בכלי הקודש בזמן כסוים, היה נפגם ואף מתחלל מלוא תפקידם זה.

אברבנאל: "וזאת עשו להם" רצונו לומר בעבורם, ויחיו ולא ימותו בכרת בגשתם אל קדש הקדשים, כי נפש האדם בגשתו אל הקודש תכסוף לראות חוץ מגבולו, ולכן אתם צריכים לכסות ולהעלים, כדי שלא ימותו בהרסם לראות.

1. מה ההבדל בין שתי דעות אלה בטעם האסור של "ולא יבואו לראות"? נגד איזו תקלה מוסרית בא אסור זה להלחם לפי דעת כל אחד מן הפרשנים האלה?

2. כיצד מתבארים הפסוקים שמואל א' ו' י"ב-כ"א בעזרת פסוקינו?

3. מה היו המניעים שגרמו לאנשי בית שמש לעבור על אסור זה שבפסוקנו? (עיינו לשם תשובה בפרקים ד-ה-ו שם!)